

Omdat we bemind zijn, beminnen we

Dierbare broeders en zusters,
na een zeer intens jaar in het leven van de Orde, van de Kerk en van de wereld, voelen we bij het naderen van Kerstmis de behoefte in de geest en in het gebed samen te komen rond de Heer die voor ons geboren is en die altijd onder ons aanwezig is.

Teken en instrument van eenheid

Wanneer de Zoon van God geboren werd in de stal van Betlehem, hebben meteen allen zich rond Hem verzameld: de armen en de rijken, de heiligen en de zondaars, de wijzen en de dwazen. Allen voelden ze zich aangetrokken door Jezus en ook meer verbonden met elkaar.

Dit is de aard van de eenheid van de Kerk: onze onderlinge verbondenheid is het rechtstreekse gevolg van onze verbondenheid met Christus. Maar de eenheid van de Kerk is niet exclusief, want door haar trekt Christus alle mensen, alle volkeren naar zich toe. Inderdaad, de Kerk is “teken en instrument van de innerlijke vereniging met God en van de eenheid van heel het mensdom” (*Lumen gentium* 1).

De Kerk is dit niet op ideële wijze, ze is het door ons, door haar leden. De aard, de roeping en de zending van de Kerk zijn de identiteit, de roeping en de zending van iedere gedoopte. Teken en instrument zijn van de innerlijke verbondenheid met God en van de eenheid van heel het mensdom is de diepste roeping en zending van ieder van ons. Onze roeping als gedoopten bestaat erin de Kerk te dienen, of liever: Kerk te zijn, als teken en instrument van verbondenheid met God en van broederlijke verbondenheid met alle mensen.

Dit valt samen met de navolging die Christus vraagt van iedere gedoopte. Wanneer Jezus de twaalf apostelen uitkoos, dan was dat “om Hem te vergezellen en door Hem uitgezonden te worden om te prediken” (Mc 3,14), met andere woorden, opdat ze een intieme vriendschap zouden hebben met Hem, en vandaaruit zouden vertrekken op hun zending om heel te mensheid tot eenheid te brengen in de vriendschap met Christus.

Zoals Paus Franciscus met kracht, met vuur en met medeleven in herinnering brengt in zijn encycliek *Dilexit nos*, “over de menselijke en goddelijke liefde van het Hart van Jezus Christus”, gaat het erom het Hart van de Heer stevig te omhelzen om de ervaring op te doen van zijn vurige liefde voor ons en voor allen. Het Hart van Christus trekt ons naar zich toe en tegelijkertijd stuwt het ons voort in de zending van iedere gedoopte die erin bestaat het vuur van zijn liefde mee te delen aan iedereen.

Een grote erfenis

Toen ik zag dat de Paus in zijn encycliek veel van onze cisterciënzer schrijvers en heilige mystici citeert, zoals Bernardus, Willem van Saint-Thierry, Lutgardis, Mechtildis en Gertrudis van Helfta, voelde ik in de eerste plaats fierheid, maar toen ging ik me afvragen: maar leef ik, leven wij in onze Orde van deze kostbare spirituele erfenis? Beleven wij deze intense en diepe vriendschap met de Heer? Hoe wordt ons leven omgevormd door zijn Hart, dat ons oneindig liefheeft?

Misschien lezen wij onze vaders en moeders met intellectuele en spirituele interesse, maar wat doen we met hun getuigenis en hun spiritualiteit in ons leven, in het beleven van onze roeping?

Zeker, het ideaal van deze heiligen ligt hoog, het is verheven, het is mystiek. Maar dit is geen excuus, want precies deze auteurs, evenals de Paus, herinneren ons eraan dat de christelijke mystiek geen onbereikbare hoogte is, maar wel het aannemen van een vriendschap die Christus ons is komen aanbieden door af te dalen tot bij ons, in onze broze menselijke bestaansconditie. Het is daar dat we ons moeten laten beminnen door de Heer en Hem te beminnen om zijn tederheid en barmhartigheid.

In werkelijkheid herinneren onze vaders en moeders in het geloof en in onze roeping ons eraan dat we, als we Jezus werkelijk willen volgen, ons moeten concentreren op zijn liefde. Alles welt op uit zijn doorstoken Hart, het hoogtepunt van zijn verlossende Passie en van de openbaring van het mysterie van God. Ook na de verrijzenis zal Jezus bij zijn verschijningen eerst deze wonde tonen en over de leerlingen de heilige Geest blazen die leven geeft aan de Kerk, de Bruid van de Heer en Moeder van de mensheid die herschape[n] is tot kinderen van God de Vader (cf. Joh 20,19-22).

Omdat we bemind zijn, beminnen we

Ik overweeg en ik citeer voortdurend een wezenlijke zin uit een brief van Sint Bernardus: “*Amati amamus, amantes amplius meremur amari* – Omdat we bemind zijn, beminnen we, en omdat we beminnen, verdienen we nog meer bemind te worden” (*Brief 107*).

De eerste twee woorden volstaan al: “*Amati amamus*”, “Omdat we bemind zijn, beminnen we”. Hierin wordt alles gezegd over God en alles over de mens. God de Drievuldigheid zou over zichzelf alleen dit kunnen zeggen: omdat we eeuwig en oneindig bemind zijn, beminnen we eeuwig en oneindig.

Alles in de Drievuldigheid is beminnen en bemind worden, zonder enig onderscheid tussen deze twee bewegingen, in een volmaakt samenvallen, een volkomen gelijktijdigheid tussen het beminnen en het bemind worden dat ten diepste de natuur is van de eeuwigheid, van dit moment van liefde zonder einde waarin God leeft, omdat de liefde in God eeuwig is, een eeuwig en volkomen rondgaan van oneindige liefde.

Wanneer we Jezus Christus ontmoeten en de gave van de heilige Geest ontvangen, komt de liefde van God ons hart aanraken en begint er voor ons een liefdesgeschiedenis zonder einde, een relatie van eeuwige verbondenheid. Christus deelt aan ons hart de ervaring mee bemind te zijn door zijn blik, zijn woord, zijn gebaren. En Hij doet dat vooral door de Kerk, de christelijke gemeenschap, met andere woorden, alle mensen die met ons gemeenschappelijk hebben dat ze bemind zijn door God, dat ze Hem beminnen, en elkaar beminnen zoals Hij ons bemint. Dit is de mystiek van de verbondenheid die we allen geroepen zijn te beleven, ieder met zijn eigen gave, met zijn eigen temperament, met zijn eigen kwaliteiten maar ook met zijn grenzen en zijn zwakheden. Iedere roeping in de Kerk is een vorm van deze ervaring. Ieders zending bestaat erin deze ervaring door te geven aan allen die we ontmoeten.

Het monastieke leven, zoals onze vaders en moeders het ons van bij het begin doorgegeven, is geroepen om precies dit met bijzondere aandacht te beleven, om teken te zijn van het hart van ieder christelijk leven, van iedere roeping en zending.

Deze roeping moet ons niet afschrikken, of ons bedroefd maken omdat we niet consequent zijn of druk zijn met andere dingen, want ons charisma is een onuitputtelijke bron zoals de liefde van God, een bron die altijd binnen het bereik blijft van onze dorst en van de dorst van de hele mensheid die dit bewustzijn en deze ervaring zo mist, de ervaring van alle eeuwigheid bemind te zijn en te kunnen beminnen voor eeuwig. Het volstaat in alle nederigheid te erkennen dat het dit is waar we naar dorsten.

Wat dit betreft, biedt het boek Deuteronomium ons al troost, wanneer het zegt: “De geboden die Ik u heden geef, zijn niet te zwaar voor u, en ze liggen niet buiten uw bereik. Ze zijn niet in de hemel en ge hoeft niet te zeggen: ‘Wie zal naar de hemel opvaren om ze voor ons te halen en ze ons te laten horen, zodat wij ze kunnen volbrengen?’ Ze zijn niet overzee en ge hoeft niet te zeggen: ‘Wie zal de zee overvaren om ze voor ons te halen en ze ons te laten horen, zodat wij ze kunnen volbrengen?’ Neen, het woord is dicht bij u, in uw mond en in uw hart. Gij kunt het dus volbrengen.” (Dt 30,11-14)

Dikwijls vertrouwen we ons niet toe aan Gods genade omdat we denken dat we naar de hemel moeten opstijgen om haar te pakken te krijgen, terwijl God juist is neergedaald midden onder ons om haar te schenken. Is het niet dat wat we moeten overwegen en met vreugde ontvangen in het Kind van Betlehem? Is het niet dat wat iedere eucharistieviering ons in herinnering brengt en schenkt?

De vreugde van Jezus

Als we ontdekken dat Gods liefde ons reeds volledig geopenbaard en geschonken is, kunnen we de vreugde van Christus ervaren. Jezus jubelde, vervuld van de heilige Geest, en riep uit: "Ik prijs U, Vader, Heer van hemel en aarde, omdat Gij deze dingen verborgen gehouden hebt voor wijzen en verstandigen, maar ze hebt geopenbaard aan kleinen. Ja, Vader, zo heeft het U behaagd." (Lc 10,21) Zo heeft Hij ons geopenbaard wat de aard is van zijn grootste vreugde. Niet zozeer de vreugde een geschenk te ontvangen van de Vader, maar wel zelf een geschenk te zijn van de Vader aan de kleinen, aan de armen, aan allen. De ware vreugde bestaat er niet in iets te ontvangen voor zichzelf, maar zelf geschonken te zijn door God.

De ontdekking dat we zelf een geschenk van God zijn is de grootste genade van het leven. Het is een genade die samenvalt met de ontdekking van onze eigen roeping en zending die erin bestaat, in welke levensvorm of -staat ook, omgevormd en ingevoegd te worden in de gave van de Zoon die de Vader schenkt aan de wereld. Om dit te kunnen beleven is de heilige Geest ons geschonken, dat is de Liefde waarmee de Vader en de Zoon elkaar beminnen, de liefde waarmee ze zelf bemind zijn, en beminnen. Het is de gave die we ontvangen bij het doopsel en bij het vormsel, in de eucharistie en door alle sacramenten. Het is de gave die het Woord van God ons openbaart en die de christelijke gemeenschap ons laat incarneren in ons en tussen ons.

Wanneer we dit mysterie ontwaren, maken we ons geen zorgen meer over wat we kunnen ontvangen van de Kerk, van onze gemeenschap of van de roeping die we omhelzen, omdat we begrijpen en ervaren dat de Kerk, onze gemeenschap en onze roeping de werktuigen zijn waardoor God ons leven met Christus schenkt aan de wereld. Door de heilige Geest worden we progressief omgevormd tot de gave van de Zoon die de Vader schenkt aan de wereld, en dit ondanks onze weerstand en ons vallen. Er kan geen groter nut en geen grotere realisatie van ons leven zijn dan dit, omdat de hele wereld enkel nood heeft aan Christus, en als we Hem niet geven, is het nutteloos iets anders te geven.

Dat dit genomen en geschonken zijn een volmaakte vreugde kan betekenen, dat kunnen we niet begrijpen, maar we kunnen het ervaren als we ons met een arm hart overgeven in de handen van God, die onze nietigheid opnemen, zoals het brood van de Eucharistie, en breken om het te delen en te schenken zonder maat. Dat is de vreugde van de heiligen, de vreugde van de martelaren, onze eigen vreugde die we vaak ervaren, vooral in kleine dingen, door onszelf aan te bieden in eenvoudige dienstbaarheid en aandacht voor de anderen, in dat wat de Heer van ons vraagt in de realiteit van iedere dag.

Zonder deze beschikbaarheid om ons te laten nemen als een gave, groeit de droefheid in ons hart, de onvoldaanheid, het geklaag, die het leven onvruchtbaar maken, ook al zouden we er misschien in slagen wereldse rijkdom en eer te verwerven.

Vandaag is het meer dan ooit van belang dat we elkaar helpen om te leven zoals Jezus om er, net zoals Hij, vreugde in te vinden vrucht te dragen voor het Rijk.

Synodale identiteit

Aan het einde van de Bisschoppensynode, nadat we een maand lang hebben geluisterd en in gesprek zijn gegaan met zovele vertegenwoordigers van Kerken, verspreid over de hele wereld, werd ons de encycliek *Dilexit nos* gegeven. De vrucht van de Synode moet niet bestaan in een betere organisatie van de Kerk, die altijd haar menselijke zwakheden zal hebben, maar in een meer bewuste en besliste wederzijdse hulp bij het beleven van de verbondenheid om de zending van de liefde van Christus voor de mensheid te incarneren.

Tijdens de Synode heb ik vaak gedacht aan de synodaliteit die we beleven in onze gemeenschappen en tussen de gemeenschappen, en die Benedictus met zijn Regel en de eerste cisterciënzers met de *Carta caritatis* ons hebben doorgegeven. Maar ook in dit geval heb ik me afgevraagd: wat hebben we gedaan met deze kostbare erfenis? We moeten toegeven dat we ze niet altijd goed hebben beleefd, en dus dat we er niet voldoende van getuigd hebben voor de Kerk.

Maar ook de synodaliteit, net als de mystiek van het Hart van Christus, is niet alleen maar een goede praktijk: ze maakt deel uit van de charismatische identiteit van de Orde, zoals ze ook deel uitmaakt van de identiteit van de Kerk. De identiteit is wat de ziel is voor een lichaam. Het gaat er niet zozeer om een verloren voorwerp terug te vinden, maar om organen en spieren weer tot leven te brengen, die een beetje of zelfs heel erg weggekijnd zijn in ons en tussen ons. De genade van God kan dit altijd bewerken, zoals in het visioen van Ezechiël, wanneer een heel dal vol dorre beenderen zich bij het blazen van de Geest weer zijn gaan samenvoegen en opnieuw levend vlees en een ziel hebben gekregen opdat het volk van God zou herrijzen (cf. Ez 37,1-14).

Deze nieuwe vitaliteit van het Lichaam van Christus dat we vormen, is nodig om in de wereld het gist te zijn van een volk van God dat de mensheid verenigt in vrede en in liefde. Heel de wereld heeft het nodig bemind te worden om te kunnen leren beminnen. Anders zal de ervaring gehaat te worden, die tegenwoordig al te zeer verspreid is, niets anders voortbrengen dan nog meer haat. De lijdende mensheid roept uit: "Omdat we gehaat zijn, haten we!" Christus zendt ons om te verkondigen: "Omdat we bemind zijn, beminnen we," ook onze vijanden.

Pelgrims van de hoop

Als we denken aan het synodale karakter van de Kerk en van onze gemeenschappen, dan moeten we niet in de eerste plaats denken aan het organisatorisch aspect. Synodaliteit is wezenlijk een kwestie van wederzijdse liefde die ontspringt uit het bewustzijn en de ervaring dat God ons het eerst heeft bemind. De synodaliteit maakt tussen ons zichtbaar dat we bemind zijn door God om te beminnen zoals Hij, en zo tussen ons een verbondenheid te scheppen die in staat is heel de wereld tot bij Christus te brengen.

Ik illustreer de synodaliteit van de Kerk graag vanuit het verhaal van de vier vrienden die een lamme tot bij Jezus dragen opdat Hij hem zou genezen (cf. Mc 2,1-12). Ze zijn samen op weg, synodaal, in geloof in Jezus, om zichzelf en hun zieke vriend bij de Heiland te brengen. Het staat buiten twijfel dat ze, terwijl ze onderweg zijn, met elkaar praten en naar elkaar luisteren en dat ze zoeken naar eensgezindheid en harmonie onder elkaar, om het gewicht van de zieke en de last te verdelen wanneer ze hem dragen tot op het dak van het huis om hem voor Jezus te laten neerdalen. Hierbij biedt elkeen de kracht die hij heeft en vraagt hij hulp waar zijn krachten tekortschieten. De verbondenheid, de liefde, de vriendschap tussen hen wordt werk, wordt vlees, en daarom wordt ze ook duidelijker zichtbaar voor henzelf, voor de lamme en voor ieder die hen ziet. En het is deze wederzijdse liefde die uiteindelijk aan Christus toelaat zich te openbaren aan hen en aan allen als Redder en Verlosser van de mens.

Zo zijn we geroepen de synodaliteit onder elkaar te beleven. De lamme die tot bij Jezus gedragen moet worden, vertegenwoordigt ieder van ons, maar ook de hele wereld, de mensheid die ziek, verdeeld, verloren is. Allen Jezus kan ons allen redden door onze zonden te vergeven en ons te genezen van datgene wat ons verhindert op weg te gaan in een nieuw leven.

De mooiste ervaring die ik opdoe in de Orde is niet wanneer alles goed gaat, maar wanneer we samen zorg kunnen dragen voor degene met wie het niet goed gaat. De synodaliteit van de zorg is reeds volheid van verbondenheid, vruchtbaarder dan ieder succes.

Binnen enkele weken begint het Jubileum, een buitengewone tijd van genade die de heilige vader onder het motto: "Pelgrims van de hoop" heeft geplaatst. Het samen op weg zijn van mannen die hun vriend in nood tot bij Jezus hebben gedragen, is een beeld van wat het betekent pelgrims van de hoop te zijn. Broeders en zusters, willen wij samen op deze manier pelgrims van de hoop zijn tijdens dit jubileumjaar, om de genade te ontvangen altijd zo te leven en het leven van de Orde en van de Kerk te vernieuwen?

Misschien heeft mijn Kerstbrief stilaan de vorm aangenomen van een Paasbrief... Maar waarom is Jezus tenslotte geboren in Betlehem, tenzij om zijn leven te geven tot de dood aan het Kruis toe, en te verrijzen om ons de gave van zijn leven mee te delen die ook de gave van ons leven doet herrijzen?

Moge deze Kerst ons geven dat we, zoals de Maagd Maria het meteen gedaan heeft, met vreugde en hoop de Liefde delen die ons belangeloos bemint en die het ons geeft elkaar te beminnen in dankbaarheid!

Fr. Mauro-Giuseppe Lepori OCist